

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 7C/137/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5716204531
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Pagáč
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2019:5716204531.4

Rozhodnutie

Sudca Okresného súdu Martin JUDr. Dušan Pagáč v právnej veci žalobcu: P. O., A.. XX.XX.XXXX, W. P., J.. U.. Š. XXXX/X proti žalovanému: X. X., Y..X.., so sídlom v Bratislave, Ul. Tomášikova 48, IČO: 00 151 653 právne zastúpený Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o. so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 863 017 v konaní o určenie, že úver je bezúročný a bezpoplatkový takto

rozhodol:

I. Žaloba žalobcu zo dňa 25.04.2016 sa zamieťa.

II. Žalovaný má voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobou, ktorá bola doručená 25.04.2016, žalobca žiadal, aby súd určil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXX, ktorú uzatvoril dňa 22.10.2014 so žalovaným je bezúročná a bezpoplatková. Úver bol poskytnutý za účelom úhrady dlhov z iných úverových vzťahov. Žalobca tvrdil, že zmluva bola pripravená v jeho neprospech a nemohol ovplyvniť ustanovenia zmluvy. Žalobca nebol upozornený na neprijateľné zmluvné ustanovenia, v dôsledku čoho vznikla nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v jeho neprospech. Žalobca poukázal na ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a na skutočnosť, že úverová zmluva neobsahuje zákonom predpísané náležitosti a preto sa podľa § 11 citovaného zákona považuje za bezúročnú a bezpoplatkovú. Žalobca uviedol, že zmluva neobsahuje rozdelenie splátok úveru na istinu, úroky a iné poplatky. Poukázal aj na niektoré ďalšie neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré zmluva obsahuje a na viaceré rozhodnutia súdov v obdobných veciach.

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril svojím podaním zo dňa 27.05.2016 a poukázal na to, že v danej veci nie je daný naliehavý právny záujem na tom, aby súd vo veci rozhodol. V tejto súvislosti sa odvolával na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaný pod sp. zn. 3Cdo/112/2014, podľa ktorého „v prípade možnosti žalovať priamo splnenie povinnosti treba vždy považovať za neprípustnú určovaciu žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši, neodstraňuje a len vedie k nárastu počtu súdnych sporov.“ Žalovaný poukázal na článok III. bod 3 úverovej zmluvy, v ktorom žalobca vyhlásil, že sa oboznámil so súčasťami úverovej zmluvy, ktorými sú všeobecné obchodné podmienky, úverové podmienky, sadzobník a podmienky určené zverejnením, za ktorých sa bankový produkt v zmysle úverovej zmluvy poskytuje, súhlasí s nimi a zaväzuje sa ich dodržiavať. Pre účely úverovej zmluvy sa všeobecnými obchodnými podmienkami rozumejú všeobecné obchodné podmienky vydané bankou s účinnosťou od 01.08.2002 a úverovými podmienkami, obchodné podmienky banky pre poskytovanie úverov a povolených prečerpaní privátnym klientom účinné od 01.07.2007. Dlužník (žalobca) vyhlásil, že bol bankou informovaný o skutočnostiach podľa § 37 ods. 2 zákona o bankách a, že pred podpisom úverovej zmluvy bol zo strany banky písomne informovaný o zmluvných podmienkach podľa § 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, a to prostredníctvom formulára pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere. Žalovaný poprel tvrdenia žalobcu o tom, že úverová

zmluva je v rozpore so zákonom č. 129/2010 Z. z. Podrobným spôsobom túto obranu odôvodnil. Uviedol, že na úverový vzťah so spotrebiteľmi sa aplikujú nielen predpisy obchodného práva, ale aj ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, Zákona o ochrane spotrebiteľa ako aj ustanovenia ďalších predpisov na ochranu spotrebiteľov. Aplikácia Obchodného zákonníka sa tým nevylučuje. Samotná aplikácia ustanovení Obchodného zákonníka sama o sebe nespôsobuje nerovnováhu v zmluvnom postavení zmluvných strán. Žalovaný vo svojom vyjadrení vyvracal aj tvrdenia o tom, že zmluva v rozpore so zákonom neobsahuje údaj o výške, počte a termínoch splátok úrokov, istiny a iných poplatkov, a preto je úver bezúročný a bezpoplatkový.

3. Prvostupňový súd vo veci rozhodol rozsudkom č.k. XC/XXX/XXXX-XXX zo dňa 31.05.2017 a žalobu žalobcu zamietol.

4. Odvolací súd uznesením č.k.XXCo/XX/XXXX-XXX zo dňa 29.10.2018 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, pretože odôvodnenie rozhodnutia nebolo jasné a zrozumiteľné a nedávalo odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

5. Súd vec znovu prejednal a na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 21.02.2019 rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

6. Podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodol najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa názoru súdu v danej veci bol daný naliehavý právny záujem na tom, aby súd v merite veci rozhodol, pretože pre žalobcu, ktorý je spotrebiteľom je odpoveď na otázku, či sa úver považuje za bezúročný a bezpoplatkový, zásadná a dôležitá. Pokiaľ súd rozhodne, že úrok je bezúročný a bezpoplatkový musí žalobca zaplatiť žalovanému len dlžnú istinu úveru a nie úroky za poskytnutie úveru ani iné poplatky. Vzhľadom na to, že v praxi súdov existovali pochybnosti o tom, či v takomto prípade je daný naliehavý právny záujem alebo nie, bola s účinnosťou od 01.01.2018 prijatá novela a podľa ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, sa spotrebiteľ môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

Po zmene právnej úpravy už nemusí spotrebiteľ naliehavý právny záujem preukazovať a možnosť podania žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti vyplýva priamo zo zákona. Jedná o ustanovenie procesného charakteru a ak zákon nemá osobitné prechodné ustanovenie, je potrebné vychádzať z okamžitej aplikability tohto procesného predpisu.

Súd zisťoval, či sporná úverová obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti (§ 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch). Bolo zistené, že zmluva obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti. V zmluve sa žalovaný zaviazal poskytnúť žalobcovi úver vo výške 13 000 € s tým, že žalobca úver vráti spolu s úrokom za poskytnutie úveru vo výške 9,90 % ročne. Žalobca sa úver zaviazal zaplatiť 120-timi mesačnými splátkami dohodnutými vo výške 179,29 € splatnými vždy k 15-temu dňu kalendárneho mesiaca. Splatnosť prvej splátky bola dohodnutá na dňa 15.12.2014 a splatnosť poslednej splátky bola dohodnutá na deň 15.11.2024. Úverová zmluva obsahuje aj informáciu o ročnej percentuálnej miere nákladov a o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ na úver zaplatiť. Žalobca tvrdil, že úver je bezúročný a bezpoplatkový, pretože dohodnutá výška splátky 179,29 € nie je členená na časť určenú na splátku istiny úveru, na úrok za poskytnutie úver a časť určenú na poplatky.

7. Podľa § 9 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý bol účinný v čase podpísania úverovej zmluvy, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú obsahuje dohodu o amortizácii istiny, je veriteľ povinný poskytnúť spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Podľa § 9 ods. 5 citovaného zákona, amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru a prípadne i dodatočné náklady.

8. Pokiaľ mal žalobca záujem a chcel presnú špecifikáciu dohodnutej splátky úveru, mohol podľa citovaného ustanovenia o amortizačnú tabuľku požiadať a poskytovateľ úveru bol povinný mu poskytnúť výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Zo súdnej praxe nie je známy prípad, že zmluva o spotrebiteľskom úvere dohodnutá na určitú dobu obsahuje dohodu o amortizácii istiny (obsahuje vlastnú amortizačnú tabuľku). Amortizačná tabuľka pre spotrebiteľa nemá zásadný význam a, ak počas trvania úverového vzťahu došlo k úhrade mimoriadnej splátky alebo k omeškaniu s platením splátok, podstatným spôsobom sa zmenia aj pôvodné predpoklady na výpočet a zloženie jednotlivých anuitnej splátky. To znamená, že pôvodná dohoda zmluvných strán o úhrade budúcich zložiek anuitnej splátky by bola v rozpore so skutočným stavom.

9. Podľa Článku 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.

Podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

V súvislosti s výkladom citovaného ustanovenia existuje viacero rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré vo svojej výpovedi právny zástupca žalovaného citoval a túto rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je konajúci súd povinný rešpektovať. Napríklad v odôvodnení rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Cdo/146/2017 zo dňa 22.02.2018 sa konštatuje, že je potrebné použiť eurokonformný výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z., ktorý umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivéj splátky sa použije na splátku istiny a aká časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátky pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby.

Takýto výklad je logický aj vzhľadom na ustanovenie § 9 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý v prípade, ak má spotrebiteľ záujem, je poskytovateľ úveru povinný mu poskytnúť výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Amortizačná tabuľka obsahuje členenie na časť určenú na splátky istiny úveru a časť určenú na úroky.

10. Podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) považuje sa úver za bezúročný a bez poplatkov.

Po troch rokoch od začatia súdneho sporu začal žalobca argumentovať aj tým, že úver je bezúročný a bezpoplatkový, pretože obsahuje nesprávny údaj o celkovej sume, ktorú je spotrebiteľ povinný na dlh z úveru zaplatiť. Podľa žalobcu zmluva obsahuje informáciu o výške celkových nákladov 21 528,52 € a podľa žalobcu, by tento údaj mal byť správny údaj 21 514,80 €.

Podľa § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, nesprávny údaj o celkovej sume, ktorú musí spotrebiteľ na úver zaplatiť nie je dôvodom pre určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Žalobcom vypočítaný rozdiel 14 € je z hľadiska posudzovania platnosti úverovej zmluvy alebo pri rozhodovaní o tom, či zmluva je bezúročná a bezpoplatková, bezvýznamný nie len preto, že rozdiel je zanedbateľný.

V tejto súvislosti žalovaný poukázal na ustanovenie článku 5.5.3 Obchodných podmienok Slovenskej sporiteľne pre poskytovanie úverov, ktoré boli účinné v čase podpísania úverovej zmluvy a sú jej súčasťou. Podľa tohto ustanovenia všeobecných obchodných podmienok, výška poslednej splátky bude tvorená zostatkom pohľadávky banky.

Podľa žalovaného je informácia o celkových nákladov úveru správna, pretože pri jej výpočte je možné údaje zaokrúhľovať nanajvyš na eurocenty, pretože iné zaokrúhľovanie nedovoľuje menová jednotka,

ktorou je jeden eurocent. Z týchto dôvodov nie je možné požadovaný údaj vypočítať úplne presne do posledného eurocentu a zaokrúhlenie je nutné vykonať na ťarchu poslednej splátky, ktorá je mierne odlišná od predchádzajúcich splátok. Ak by modelove aj informácia o výške celkových nákladov úveru bola nesprávna (rozdiel 14 €) nemôže to byť aj z hľadiska uplatnenia zásady proporcionality dôvodom, aby žalovaný poskytol žalobcovi finančnú službu, a to úver vo výške 13 000 € na obdobie 10-tich rokov zadarmo, teda bezúročne a bez poplatkov.

11. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Súd posudzoval aj skutočnosť, či sporná úverová zmluva nie je neplatná pre rozpor s ustanovením § 37 Občianskeho zákonníka a či je v súlade s ustanovením § 52 a nasledovných Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ako aj s ustanoveniami zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľov a zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

12. Podľa žalobcu zmluva obsahuje neprijateľnú podmienku, ktorá spočíva v oprávnení žalovaného zmeniť lehotu splatnosti splátky úrokov a poplatkov.

Nebolo preukázané, že túto dohodu žalovaný aplikoval, a že záväzky, ktoré vznikli zo zmluvy nemôžu byť jednostranne menené. Nejedná sa o takú zmluvnú podmienku, v dôsledku ktorej by úverová zmluva bola neplatná alebo bezúročná a bezpoplatková.

Za neprijateľnú zmluvnú podmienku súd nepovažuje ani dohodu uvedenú v článku 1 bod 10 a 12 zmluvy o úvere, podľa ktorej spory budú riešené buď rozhodcovských súdom alebo všeobecným súdom. Žalovaný túto voľbu nevyužil. Ak by sa aj jednalo o neprijateľnú zmluvnú podmienku, nemôže to mať za následok neplatnosť celej úverovej zmluvy.

Čo sa týka dohodnutého poplatku za upomienku vo výške 25 €, súd konštatuje, že sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože suma za upomienku je prehnane vysoká a niekoľkonásobne prevyšuje reálne náklady. Táto skutočnosť však nie je dôvodom pre neplatnosť celej úverovej zmluvy alebo dôvodom pre určenie, že zmluva je bezúročná a bezpoplatková.

Odkaz uvedený v úverovej zmluve (v záverečných ustanoveniach) o možnosti aplikovať aj ustanovenia Obchodného zákonníka, nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a nie je dôvodom pre určenie neplatnosti celej úverovej zmluvy alebo pre určenie, že zmluva je bezúročná a bezpoplatková. Aplikácia dispozitívnych ustanovení Obchodného zákonníka ustanovenie § 497 a nasledovných, ktoré upravujú zmluvu o úvere, je na mieste. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Na úverový vzťah, ktorý vznikol medzi sporovými stranami, je potrebné aplikovať prepisy Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch ako aj zákona o ochrane spotrebiteľov. Možnosť aplikácie Obchodného zákonníka sama o sebe nemôže spôsobovať nerovnováhu v zmluvnom postavení zmluvných strán a žiadnym spôsobom spotrebiteľa táto dohoda neznevýhodňuje. Podstatná a zásadná je správna aplikácia všetkých citovaných právnych predpisov na spotrebiteľských vzťah. V tejto súvislosti súd poznamenáva, že Občiansky zákonník neobsahuje úpravu úverových zmlúv, a preto je v tomto smere potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka § 496 a nasl. Tieto citované ustanovenia majú dispozitívny charakter (okrem ustanovenia § 499). Nie je rozhodujúce, či sa ustanovenia Obchodného zákonníka na daný vzťah použijú ale akým spôsobom sa bude tento zákonník aplikovať a to tak, aby to nebolo v rozpore s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ani s ustanoveniami predpisov na ochranu práv spotrebiteľov.

13. V konaní nebolo preukázané, že úverová zmluva neobsahuje zákonom predpísané náležitosti, a že je v rozpore s ustanoveniami predpisov o ochrane práv spotrebiteľov a preto súd návrh žalobcu na určenie, že úverová zmluva číslo XXXXXXXXXXXX uzatvorená medzi sporovými stranami dňa 22.10.2014 je bezúročná a bezpoplatková, zamietol.

Súd nezistil ani dôvod, pre ktorý by zmluva o úvere bola neplatná pre rozpor s ustanovením § 37 Občianskeho zákonníka alebo preto, že obsahuje veľké množstvo neprijateľných zmluvných podmienok.

14. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 v spojení s § 262 Civilného sporového poriadku a žalovanému, ktorý bol v spore úspešný, priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku osobitným rozhodnutím, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, ktorý ho vydal.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C.s.p. prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.